

Plan van aanpak bestrijding kindersekstoerisme

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Politie
OM
KMar

Inhoudsopgave

Inleiding en Leeswijzer	3
1 Activiteiten gericht op preventie.....	6
1.1 Barrièremodel	6
1.2 Beïnvloeding potentiële situationele KST-daders	6
1.3 Nationale- en Europese bewustwordingsactiviteiten	7
1.4 Toolkit KST.....	7
1.5 (Inter)nationale informatiedeling en monitoring ernstige, recidive gevaarlijke zedendelinquenten.....	7
1.6 Toezicht en vrijheidsbeperkende maatregelen	9
1.7 Mediastrategie	9
1.8 Interpol KST-projecten.....	10
2 Activiteiten gericht op opsporing en vervolging	11
2.1 Inzet politie- en KMar-liaisons officiers KST	11
2.2 Inzet FILO's KST	11
2.3 Inzet personeel grensbewaking en opsporing	12
2.4 Intensivering KST-onderzoeken.....	12
2.5 Ondersteuning Zuidoost-Azië	12
2.6 Versterken informatie- en intelligencepositie.....	13
2.7 Slachtofferbescherming.....	14
2.8 Bijdragen aan ontwikkeling International Child Exploitation Database	14
3 Activiteiten gericht op internationale samenwerking	16
3.1 Multi- en/of bilaterale samenwerking KST.....	16
3.2 Deelname Virtual Global Taskforce (VGT)	17
3.3 Deelname internationale financiële netwerken.....	17

Inleiding

Kindersekstoerisme (hierna: KST) is het fenomeen waarbij personen voor lange of korte duur in het buitenland verblijven en daar een minderjarige seksueel misbruiken of op enigerlei wijze deelnemen aan dat misbruik. Uit een recente studie naar het fenomeen volgt dat kindersekstoerisme wereldwijd voorkomt.¹ De bredere spreiding van het internet en ook het goedkope reizen hebben daaraan een sterke bijdrage geleverd. Ook de (non-)operationele ervaringen van de thematische en strategische liaisons van politie en de Koninklijke Marechaussee (KMar) in het buitenland belast met het onderwerp KST onderstrepen dat KST, in verschillende verschijningsvormen, over de hele wereld aanwezig is. Wel is het in landen waar sprake is van armoede, corruptie, onvoldoende wetgeving voor en/of onvoldoende prioriteit aan de opsporing en vervolging van seksueel misbruik van kinderen, onder andere door kindersekstoeristen, gemakkelijker om seksuele contacten met kinderen te leggen.

De Nederlandse overheid heeft als uitgangspunt dat alle kinderen beschermd moeten worden tegen seksueel geweld. Het beleid van de Nederlandse overheid richt zich op het voorkomen dat Nederlanders zedendelicten met kinderen plegen, zowel in Nederland als in het buitenland. In het verlengde hiervan wil de Nederlandse overheid voorkomen dat buitenlandse pedoseksuelen zich in Nederland vestigen en overgaan tot seksueel misbruik van kinderen.

Dit plan van aanpak gaat specifiek over de bestrijding van het fenomeen KST, met de nadruk op seksueel kindermisbruik door Nederlanders in het buitenland. Vanwege het geschokte rechtsgevoel, het belang van genoegdoening en ondersteuning van de slachtoffers en daarnaast de praktische voordelen van opsporing en vervolging daar waar delicten worden gepleegd, heeft het de voorkeur van de Nederlandse overheid dat verdachten zoveel mogelijk worden opgespoord en vervolgd in het land waar het delict wordt gepleegd. De bestrijding van KST vormt samen met kinderporno een van de in de Veiligheidsagenda 2015-2018 opgenomen vijf landelijke prioriteiten van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ), het Openbaar Ministerie (OM) en de Nationale Politie (politie).

Dit plan is een vervolg op het in 2013 verschenen plan van aanpak kindersekstoerisme.² In de praktijk opgedane kennis en voortschrijdende inzichten hebben geleid tot verdere ontwikkeling van de aanpak van KST en tot het opstarten van nieuwe interventiemogelijkheden. Het hoofddoel van de inzet is en blijft het zoveel mogelijk voorkomen van seksueel misbruik van kinderen.

In de afgelopen drie jaren is veel gerealiseerd in de versterking van de aanpak van de bestrijding van KST.

Een paar voorbeelden van de versterkte aanpak:

- Het beeld van KST is naar aard en passende bestrijdingswijzen gegroeid. Ook wordt als onderdeel van de KST-bestrijding doorlopend informatie over KST-bestemmingslocaties verzameld.
- Door de positionering van thematische KST-liaisons in het buitenland zijn opsporingsonderzoeken naar (Nederlandse) verdachten in het buitenland begeleid en zijn slachtoffers geïdentificeerd.
- Er zijn netwerken met internationale partners en andere landen opgebouwd en KST staat op de agenda bij verschillende partijen, waaronder de KMar en Interpol. Zo werkt Interpol vanaf augustus 2015 vijf jaar lang aan de realisatie van een aantal KST-bestrijdingswijzen (zie paragraaf 1.8).

¹ "Global Study on Sexual Exploitation of Children in Travel and Tourism" van Ecpat International, Bangkok (Bangkok, mei 2016).

² Kamerstuk 31 015, nr. 93.

- De publieksgerichte bewustwordingscampagne “*Don’t look Away*” roept burgers op alert te zijn op KST en als zij getuige ervan zijn melding te doen bij een speciaal daarvoor ingericht meldpunt kinderseksstoerisme, onderdeel van het Expertisebureau Online Kindermisbruik (EOKM)³. De inzet is gericht op het zo veel mogelijk verzamelen van bruikbare informatie over (potentiële) dader(s) en slachtoffers(s) ten behoeve van strafrechtelijk onderzoek. Belangrijke bondgenoten bij deze campagne zijn NGO’s en de toeristische sector.

Naarmate er meer kennis wordt verkregen van het fenomeen KST, wordt ook duidelijk dat over het fenomeen en bijbehorende aanpakmogelijkheden veel onbekend blijft.

Ook blijkt het voor (Nederlandse) plegers eenvoudig om in het buitenland over te gaan tot seksueel geweld tegen kinderen. Kinderprostitutie vindt wereldwijd plaats en de kans om gepakt en vervolgd te worden is in veel bestemmingslanden niet groot. Verder blijkt een deel van de zware zedendelinquenten te recidiveren, wat noopt tot een meer proactieve aanpak. Daarnaast vraagt het groeiende fenomeen van seksueel kindermisbruik door het gebruik van internet de komende tijd onze aandacht. Via internet worden livebeelden van kindermisbruik tegen betaling beschikbaar gesteld aan mensen over de hele wereld, inclusief Nederlanders.

De huidige situatie vraagt dan ook om voortzetting van een integrale aanpak van KST, op een probleemgerichte wijze en ter realisatie van zoveel mogelijk rendement met een focus op een beperkt aantal landen. De rode draad bij het voorkomen, opsporen en vervolgen van KST is en blijft de integrale samenwerking tussen partijen, ieder vanuit zijn eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid en rol.

De toekomstige aanpak wordt in dit plan beschreven, mede aan de hand van concrete activiteiten. Het betreft een gezamenlijk plan van VenJ, het OM, de politie en de Koninklijke Marechaussee (KMar). De KMar draagt vanuit haar reguliere taakstelling bij aan de bestrijding van kinderpornografie en KST. Het plan heeft een looptijd van medio 2016 tot en met 2018, parallel aan de looptijd van de huidige Veiligheidsagenda. Halverwege 2017 zullen partijen tezamen bezien of bijstelling – al naar gelang de actualiteiten en voortschrijdende inzichten - noodzakelijk is.

Gedurende de looptijd van het plan van aanpak zullen vertegenwoordigers van de opstellers van het plan samen een aanjaagteam vormen, met als doel de algemene voortgang van de drie actielijnen te bevorderen. Waar nodig zullen zij zorgen voor samenhang en verbindingen tussen mensen, thema’s en werkzaamheden. De instelling van een aanjaagteam zal eraan bijdragen dat partijen goed samen blijven optrekken bij de uitvoering.

Een sterk accent wordt in het plan gelegd op de regio Zuid- en Zuidoost Azië (Filipijnen, Indonesië, Nepal, Thailand, Cambodja en Sri Lanka). Deze keuze is gebaseerd op praktijkervaringen, met name in Thailand en de Filipijnen. Het aantal meldingen over kinderseksstoerisme in de desbetreffende gebieden blijft toenemen. Ook is er in deze gebieden door samenwerking met de overheid aldaar, sprake van een groeiend aantal (potentiële) opsporingsonderzoeken van KST.

Uit “Global Study on Sexual Exploitation of Children in Travel and Tourism” volgt bovendien dat de traditionele KST-bestemmingen Thailand, de Filipijnen en Sri Lanka nog steeds in belangrijke mate kinderseksstoeristen aantrekken. Bij de ontwikkeling van nieuwe instrumenten zal de Filipijnen als pilotland fungeren. Naast dat de Filipijnen momenteel internationaal een belangrijk bestemmingsland is op het terrein van KST, heeft meegewogen dat de Filipijnse autoriteiten onderschrijven dat kinderseksstoerisme

³ Per 1 april 2016 zijn het meldpunt Kinderporno, het meldpunt Kinderseksstoerisme en de hulplijn Stop it Now! opgegaan in het EOKM.

een probleem is en ook bereid zijn daar samen met internationale partners actie op te ondernemen. De Filipijnen zijn sinds 2016 lid van de Virtual Global Taskforce (VGT)⁴.

Leeswijzer

Met dit plan van aanpak wordt beoogd om een samenhangend pakket aan maatregelen meerjarig uit te voeren.

In dit plan van aanpak staan drie actielijnen centraal, namelijk:

1. *Preventie (hoofdstuk 1)*
2. *Opsporing en vervolging (hoofdstuk 2)*
3. *Versterking van de internationale samenwerking (hoofdstuk 3).*

Onder de eerste actielijn vallen naast preventieve maatregelen ook maatregelen ter voorkoming van recidive in het buitenland door Nederlanders die in het verleden zijn veroordeeld voor seksueel geweld tegen minderjarigen. Bij deze actielijn is er ook aandacht voor voorlichting over hoe mensen gedrag dat duidt op KST kunnen herkennen en melden.

Bij de tweede actielijn staat centraal de versterking van de strafrechtelijke aanpak door politie en justitie. Daartoe zijn onder meer acties opgenomen ter verbetering van de informatiepositie, ter realisatie van een eenduidige registratie in politieke en justitiële systemen en ter realisatie van een betere informatiedeling tussen bij de bestrijding betrokken partijen. Bij de derde actielijn zijn allerlei acties opgenomen om de internationale samenwerking bij het opsporen en vervolgen van daders te verbeteren.

Aan de hand van concrete activiteiten wordt per actielijn aangegeven welke (nieuwe of geïntensiveerde) inzet gedurende de looptijd van het actieplan zal worden gepleegd.

⁴ De VGT is een internationaal samenwerkingsverband van landen en opsporingsorganisaties, ngo's en bedrijven ter versterking van de bestrijding van online en offline kindermisbruik.

1 Activiteiten gericht op preventie

Deze actielijn richt zich allereerst op het zoveel mogelijk creëren van barrières die voorkomen dat Nederlanders in het buitenland kinderen seksueel misbruiken. Daarnaast bevat deze actielijn maatregelen ter voorkoming van recidive in het buitenland door Nederlanders die zijn veroordeeld voor seksueel misbruik van kinderen. Ten slotte zijn er bewustwordingsactiviteiten voor NGO's, overheidspersoneel, expats en reizigers opgenomen om te bevorderen dat ze kindersekstoerisme herkennen en voor de opsporing bruikbare meldingen doen.

1.1 Barrièremodel

Om effectief in te kunnen grijpen bij kindersekstoerisme is zicht nodig op het proces dat een dader doorloopt bij de voorbereiding en uitvoering van kindersekstoerisme. In 2016 wordt een barrièremodel kindersekstoerisme ontwikkeld dat laat zien hoe een kindersekstoerist van voorbereiding naar misbruik gaat en welke facilitators hem in de verschillende fasen hiertoe in staat stellen. Op basis van dit barrièremodel kunnen politie, KMar, justitie, ministeries en andere partners zoals kinderplichtverleningsinstellingen en forensische zorginstellingen komen tot een gezamenlijk aanpak van kindersekstoerisme in binnen- en buitenland. De aanpak zal bestaan uit het opwerpen van barrières maar ook uit het plegen van gerichte interventies. Bovendien zal dit barrièremodel bijdragen aan bewustwording bij dienstverleners over hun rol en de mogelijkheden die zij hebben om KST te helpen terug te dringen.

Het model wordt zodanig vormgegeven dat buitenlandse partners gemakkelijk betrokken kunnen worden bij de aanpak. Het model is universeel toepasbaar maar het model kan door gebruikers worden aangevuld met specifieke lokale facilitators in hun specifieke regio. De toepassing van het model bevordert een benadering vanuit het totaalbeeld van de problematiek en maakt het mogelijk dat het net rondom kindersekstoeristen zich beter gaat sluiten. Belangrijk daarvoor is dat verschillende partners binnen en buiten de strafrechtketen het model gaan gebruiken. Na de totstandbrenging van het model in 2016 zal het gebruik van het model door voornoemde partijen worden aangejaagd. Ook zal worden verkend welke (minimaal drie) private partijen bereid zijn te participeren in de doorontwikkeling en de toepassing van het model.

1.2 Beïnvloeding potentiële situationele KST-daders

Forensische zorginstellingen hebben vanuit hun expertise zicht op preventieve beïnvloedingsmogelijkheden van potentiële daders. Deze kennis kan zowel in Nederland als in bestemmingslanden worden ingezet om potentiële daders te wijzen op hun verantwoordelijkheid en op passende hulpmogelijkheden. De percepties die kindersekstoeristen hebben om het kindermisbruik (in het buitenland) te rechtvaardigen, zijn ten dele beïnvloedbaar. Bewustwordings- en hulpverleningsactiviteiten kunnen de drempel voor (potentiële) daders verhogen om seksueel kindermisbruik te plegen.

De forensisch psychiatrische polikliniek De Waag werkt hiertoe, samen met de politie en andere partners, in 2016 een voorstel uit. Daarin zal worden meegenomen welke rol de telefonische hulplijn Stop it Now kan vervullen richting bezorgde locals, expats of toeristen die een ander of zichzelf van een pedoseksueel delict willen weerhouden. Ook wordt bezien of daarop kan worden aangesloten met gerichte interventies van forensische zorginstellingen waar kindersekstoeristen die zich vrijwillig willen laten behandelen, gebruik van kunnen maken.

Verder verkennen de politie en VenJ met de Nederlandse reclassering, forensische behandelinstellingen en OM de mogelijkheden voor opstelling van een richtlijn informatiedeling reisplannen van in behandeling zijnde of onder toezicht staande

zedendelinquenten met een gemiddeld tot hoog recidiverisico. Met de richtlijn wordt beoogd een handelingsperspectief aan behandelaars en toezichthouders te bieden.

1.3 Nationale- en Europese bewustwordingsactiviteiten

Het betrekken van het publiek bij de bestrijding van KST is een belangrijke pijler in de aanpak van KST. Meldingen van getuigen en slachtoffers kunnen bijdragen aan de opsporing en veroordeling van daders. De nationale bewustwordingsactiviteiten richten zich vooral op Nederlanders die reizen naar het buitenland. Mensen worden geïnformeerd waar en hoe ze een melding kunnen doen over kinderseksstoerisme.

Om het publiek te bereiken worden tal van kanalen en instrumenten (sociale media, radio, flyers en posters op luchthavens etc.) ingezet. Partners zijn de Politie, KMar, VenJ, de reisbranche (TUI, ANVR), NGO's (Ecpat Nederland, Plan Nederland, Free a Girl, Terre des Hommes) en het EOKM.

Op Europees niveau voeren landen in het kader van de Don't Look Away campagne gezamenlijk bewustwordingsactiviteiten uit om een groter bereik te realiseren. Nederland heeft de coördinatie van deze Europese campagne voor de jaren 2016 en 2017. Dit betekent dat Nederland in deze periode het initiatief neemt in de organisatie van gezamenlijke campagne-activiteiten, het verzamelen van informatie over de bewustwordingsactiviteiten van andere landen en het organiseren van de twee jaarlijkse internationale conferentie in 2017.

1.4 Toolkit KST

De politie ontwikkelt, samen met het OM, de Kmar, VenJ, het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ), Plan Nederland, Ecpat Nederland en EOKM een toolkit Aanpak Kinderseksstoerisme. Deze toolkit zal bestaan uit Nederlandstalige en Engelstalige informatiemateriaal (onder andere een Engelstalige VOG-flyer) en animatiefilmpjes over het fenomeen en aanpakmogelijkheden van KST. Het is bedoeld voor Nederlands overheidspersoneel (politie- en KMar liaisons en ambassadepersoneel) en voor NGO's in KST-bestemmingslanden om hen en zo ook hun netwerk te informeren over typen KST-daders en over aanpakmogelijkheden. Ook is het bedoeld voor Nederlandse emigranten en expats die een belangrijke informatiebron met betrekking tot het voorkomen van kinderseksstoerisme vormen en voor andere Nederlandse werknemers en vrijwilligers in het buitenland. De toolkit zal via de website van het EOKM en in het kader van trainingen en voorbereidingsactiviteiten van werknemers (en partners) die in het buitenland gaan wonen en werken, beschikbaar worden gesteld.

De toolkit zal bijdragen aan het krijgen van betekenisvolle meldingen voor de opsporing en vervolging van KST. In een pilot in de Filipijnen wordt getoetst of het product voldoet aan de verwachtingen. Op basis van die bevindingen wordt de toolkit mogelijk bijgesteld alvorens de toolkit in meer landen wordt uitgerold.

1.5 (Inter)nationale informatiedeling en monitoring ernstige, recidive gevaarlijke zedendelinquenten

Het tweejarig door de Europese Commissie gefinancierd project SOMEK (Serious Offending by Mobile European Criminals) had tot doel te bevorderen dat de lidstaten proactief informatie uitwisselen over een selecte groep recidivegevaarlijke daders van ernstige zeden en geweldsdelict. Internationale informatie-uitwisseling over deze groep daders is van belang voor de vormgeving van een effectieve monitoring van deze selecte groep daders. Een belangrijke conclusie is dat lidstaten nog geen optimaal gebruik maken van de mogelijkheden die bestaande internationale informatiekanaalen en Europese wetgeving bieden voor het proactief uitwisselen van informatie. De aanbevelingen die aan de lidstaten worden gedaan voor professionalisering van de

(inter)nationale informatie-uitwisseling en monitoring van deze selecte groep daders hebben als uitgangspunt gediend voor onderstaande activiteiten.

1.5.1 In kaart brengen en houden van ernstige zedendelinquenten met recidiverisico

Een van de belangrijke pijlers van de SOMEK-aanbevelingen is het toepassen van gevalideerde risicotaxatie-instrumenten door alle partijen die een rol spelen bij het toezicht, de tenuitvoerlegging van opgelegde sancties en/of het voorkomen van nieuwe misdrijven waarbij kinderen seksueel worden misbruikt. De reclassering maakt reeds gebruik van gevalideerde risicotaxatie-instrumenten. Dit doen zij ten behoeve van het advies aan de officier van justitie en de rechter en voor de invulling van het reclasseringstoezicht. In aanvulling daarop zal de politie in samenwerking met OM, Reclassering en het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) de mogelijkheden verkennen voor het gebruik van een gevalideerd risicotaxatie-instrument voor de bepaling van het recidiverisico bij zedendelinquenten die ernstige zedendelicten hebben gepleegd. Op basis van politie-informatie en openbare bronnen kan men via het model bepalen welke personen een hoog risico vertegenwoordigen en gemonitord zullen worden om recidive te voorkomen. In de veelheid van binnenkomende zedenzaken zal dit instrument het prioriteren van zaken vergemakkelijken.

Daarnaast zijn politie en OM in de loop van 2015 gestart met de vormgeving van een subject-gerichte aanpak bij personen waarover informatie is ontvangen ten aanzien van mogelijke betrokkenheid bij KST. Het gaat daarbij om personen die zijn veroordeeld voor zedendelicten met kinderen en/of waarover meldingen met betrekking tot KST zijn ontvangen en die door een combinatie met situationele factoren als mogelijk KST-subject zijn benoemd. Een subjectenlijst wordt samengesteld op basis van alle beschikbare informatie, waaronder een eventuele historie op KST, waarna deze subjecten gemonitord worden tot het moment dat er voldoende gronden zijn voor het starten van een opsporingsonderzoek of tot de noodzaak tot monitoring is komen te vervallen. In 2017 wordt deze subjectgerichte aanpak geïmplementeerd. Binnen dit project wordt rekening gehouden met enige overlap met de doelgroep die in aanmerking komt voor monitoring op basis van risico-taxatie.

1.5.2 Project Vizier

Politie en OM verkennen – in afstemming met de KMar en VenJ – in het kader van het project Vizier de inrichting van een zogeheten Zeden - Single Point of Contact (SPOC). Dit SPOC zal informatie uitwisselen met het buitenland over recidivegevaarlijke zedendelinquenten die ernstige zedendelicten hebben gepleegd. Ook zal het SPOC in voorkomende gevallen informatie veredelen en eenheden – met behulp van voornoemd gevalideerd risicotaxatie-instrument - adviseren aan Nederlandse organisaties zoals politie en KMar over monitoring van deze doelgroep.

1.5.3 Multidisciplinaire samenwerking

Voor het monitoren van de groep ernstige, recidivegevaarlijke zedendelinquenten is van belang dat alle ketenpartners met elkaar samenwerken zodat ze hun expertise en informatie over deze doelgroep (met inachtneming van de geldende wettelijke kaders) delen. Risicomanagement en informatiedeling zijn voorwaarden om tot een goede aanpak te komen. Naar verwachting zal een multidisciplinaire samenwerking bijdragen aan het in stelling brengen van effectieve barrières die herhaling van misbruik zoveel mogelijk te voorkomen. VenJ zal een multidisciplinaire samenwerking tussen Reclassering, OM, politie, KMar en forensische zorginstellingen bij de aanpak van zedendelinquenten bevorderen.

1.6 Toezicht en vrijheidsbeperkende maatregelen

In zeer specifieke gevallen is het niet wenselijk dat veroordeelde recidivegevaarlijke zedendelinquenten kunnen reizen naar het buitenland. Ook is het in bepaalde gevallen niet wenselijk dat ernstige zedendelinquenten die een zedendelict hebben gepleegd in het buitenland en daarvoor veroordeeld zijn, in dat land blijven.

1.6.1 Opleggen en handhaven reisverbod

Het reisverbod is een specifieke – verstrekkende – vorm van een locatiegebod, waarmee van zedendelicten verdachte personen of veroordeelde zedendelinquenten een verplichting opgelegd kunnen krijgen om in Nederland te blijven. Op dit moment wordt het instrument zeer beperkt ingezet. Hierbij speelt een rol dat het aantal KST-zaken bij het OM zeer gering is en een reisverbod een belangrijk grondrecht inperkt. De centrale vraag is of het reisverbod in de praktijk in meer gevallen kan worden ingezet om (internationale) zedenrecidive te voorkomen. Sowieso zal in sommige gevallen het vorderen van een reisverbod niet nodig zijn. Daarbij kan gedacht worden aan de situatie dat de verdachte geen toegang meer heeft tot de omgeving/context die hem in staat stelde tot het zedendelict of dat de verdachte geen band meer heeft met het land waar het delict is begaan. Dit vergt per geval een afweging.

Ook rondom de handhaving van het reisverbod leeft een aantal vragen. Verschillende partijen zijn hierbij betrokken, ieder vanuit eigen rol en verantwoordelijkheden (KMar, politie, reclassering). Soms zal sprake zijn van een meldplicht bij de politie en soms is er slechts een 'kaal' voorwaardelijk kader en kan alleen aan de grens overtreding van een reisverbod gesignaleerd worden. Mede met het oog op de invoering van de Wet Langdurig Toezicht Gedragsbeïnvloeding en Vrijheidsbeperking (WLT) waarmee in Nederland veroordeelde zedendelinquenten langer onder toezicht kunnen komen te staan en een expliciete grondslag voor het reisverbod wordt geïntroduceerd, zal worden gezien hoe het reisverbod effectief ingezet kan worden.

De Paspoortwet biedt in bepaalde gevallen mogelijkheden om het paspoort te laten vervallen respectievelijk te weigeren. Bij de inzet van de maatregel dient per geval te worden gezien of hiermee het beoogde effect (voorkomen van daderschap aan het plegen van seksueel misbruik) kan worden gesorteerd. In sommige gevallen zal het vervallen verklaren of weigeren van het paspoort bijdragen aan het handhaven van een locatiegebod of reisverbod.

Het OM verricht een verkenning naar de mogelijkheden voor de inzet van het reisverbod en het intrekken resp. laten vervallen van het paspoort, binnen de wettelijke kaders (met in begrip van de WLT). VenJ zal vervolgens samen met Reclassering, politie, OM het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de KMar uitwerken welke mogelijkheden er zijn met betrekking tot de handhaving van het reisverbod (incl. het paspoort als ondersteunende maatregel). Daarin zal worden meegenomen een implicatie- en haalbaarheidscheck.

1.7 Mediastrategie

Het is van belang dat de Nederlandse burger weet waarom de Nederlandse overheid het belangrijk vindt KST te bestrijden en waaruit de aanpak van KST bestaat. Dit zal bijdragen aan het verkrijgen van bruikbare meldingen voor de opsporing.

De betrokken organisaties zullen streven naar een zo groot mogelijke mate van transparantie over de aanpak van kinderseksstoerisme in brede zin. Het kenbaar maken van bestrijdingsmethoden en het vestigen van de aandacht hierop, bewerkstelligt mogelijk een extra barrière voor (potentiële) kinderseksstoeristen. Ook zal ten behoeve

van de preventie van zedendelicten aandacht worden besteed aan de rechtvaardigingsgronden die (potentiële) kinderseksuïsten hanteren voor hun gedrag.

De Nederlandse partners (VenJ, OM, KMar en politie) zullen zoveel mogelijk hun (inter)nationale netwerk betrekken, zodat de verschillende activiteiten van de bij kinderseksuïstie betrokken organisaties en landen elkaar versterken.

Communicatie over zaken zal alleen plaatsvinden voor zover de zaak dat toelaat. Ook bepaalt in beginsel het land waar het delict zich heeft afgespeeld of externe communicatie gewenst is en zo ja, wat de mate van openheid van zaken kan zijn.

1.8 Interpol KST-projecten

Vanaf augustus 2015 werkt Interpol, met een eenmalige financiële bijdrage van Nederland naar aanleiding van de motie van het lid Berndsen-Jansen c.s.⁵, vijf jaar lang aan de realisatie van drie KST-projecten. De opbrengsten van deze projecten worden in elk geval ter beschikking gesteld aan alle Interpol lidstaten. Het gaat om de volgende projecten:

- Het project Interpol Green Notices. Dit project heeft als doel het verhogen van het gebruik van het Interpol informatiekanaal (green notices) voor ernstige zedendelinquenten met recidiverisico door Interpol lidstaten en lidstaten van de EU. Green notices zijn waarschuwingsberichten over (mogelijk) reisgedrag van deze doelgroep. Interpol ondersteunt landen die gebruikmaken van deze waarschuwingsberichten en bevordert dat grensinformatiesystemen van lidstaten worden aangesloten op dit Interpol informatiekanaal.
- Het IIPC (Interpol International Police Certificate) project. In Nederland is de VOG een belangrijk instrument om personen met relevante justitiële antecedenten te weren uit sectoren waarin wordt gewerkt met kinderen. Hierop bestaan verschillende nationale varianten. Er bestaat echter geen internationale variant van de VOG. Ook is er geen internationaal strafblad en geen coördinatiesysteem voor internationale screening. Momenteel wordt middels een haalbaarheidsstudie onderzocht of bij Interpol een internationaal coördinatiepunt kan worden ingericht voor het afgeven van het zogenoemde Interpol International Police Certificate. Deze IIPC stelt een vrijwilliger of werknemer in staat aan de werkgever in het buitenland een verklaring te overleggen dat hij, voor zover bekend, van onbesproken gedrag is.
- Project ontwikkeling KST-training voor (militaire) politieliaisons wereldwijd. (Militaire) politieliaisons spelen een cruciale rol in de aanpak van KST in bestemmingslanden. Door Interpol wordt een KST-training ontwikkeld die liaisons wereldwijd een basisniveau aan kennis over KST zal geven.

⁵ Kamerstuk 29 628, nr. 495.

2 Activiteiten gericht op opsporing en vervolging

Bij deze actielijn staat centraal de versterking van de strafrechtelijke aanpak door politie en justitie. Hierbij gaat het om de inzet van politie en KMar liaisons, de verbetering van de informatiepositie, de realisatie van een eenduidige registratie in politieke en justitiële systemen en de realisatie van een betere informatiedeling tussen bij de bestrijding betrokken partijen.

2.1 Inzet politie- en KMar-liaisons officiers KST

De Nederlandse Politie en de KMar hebben een gezamenlijk internationaal netwerk van liaison officiers (LO's) met als doel het voorkomen en bestrijden van ernstige vormen van grensoverschrijdende criminaliteit en terrorisme. De primaire taak van de LO's is de samenwerking en bemiddeling bij de uitvoering van de Nederlandse justitiële en politionele rechtshulpverzoeken ten behoeve van Nederlandse opsporingsonderzoeken. Zo onderhoudt de LO bij een zaak waar een Nederlander in het buitenland is betrokken bij misbruik van kinderen, het contact met de plaatselijke autoriteiten. Dit om ter plaatse hulp te bieden ten behoeve van de opsporing en vervolging van de betreffende verdachte in het 'pleegland'. De inzet is erop gericht Nederlandse verdachten van KST op te sporen en te laten vervolgen in het betreffende land en als dat niet mogelijk is in Nederland.

Daarnaast richten de werkzaamheden van de LO's zich in toenemende mate op het voeren van de operationele regie op internationale samenwerking met een bepaalde regio in relatie tot relevante criminele fenomenen, zoals KST. LO's die op de hoogte zijn van het fenomeen KST, de aanpakmogelijkheden en relevante lokale partijen, kunnen waar nodig in het aan hun toebedeelde verzorgingsgebied aanspreekpunt zijn voor partijen die kennis dragen van (mogelijk) KST. Voor LO's die uitgezonden gaan worden, zal een KST-briefingspakket worden gemaakt.

De kracht van individuele LO's wordt vergroot door hun samenwerking met liaisons van andere landen. Door het probleem KST op de internationale samenwerkingsagenda te plaatsen, kunnen liaisons ontwikkelde KST-strategieën/bestrijdingswerkwijzen – zoals het barrièremodel – toetsen en uitrollen in de praktijk.

2.2 Inzet FILO's KST

Naast vaste liaison officiers zijn er twee thematische, flexibel inzetbare liaisons (FILO's) voor de aanpak van kinderseksstoerisme. De aandacht voor het thema KST in Zuidoost Azië heeft geleid tot meer opsporingsonderzoeken en een actiever optreden van lokale overheden tegen kinderseksstoerisme. Van de landen in Zuidoost Azië waar sprake is van een groeiend aantal meldingen voeren vooral Thailand en de Filippijnen een actieve KST-aanpak. Ook is het aantal meldingen en opsporingsonderzoeken van Nederlandse verdachten het hoogst in deze landen. Om die reden wordt allereerst de inzet van de FILO die in Manilla in 2014 is geplaatst met twee jaar verlengd⁶ en wordt daarnaast - naast de vaste LO - een extra FILO te Bangkok voor twee jaar geplaatst. Deze extra FILO zal allereerst in Thailand en Cambodja de strafrechtelijke aanpak van kindermisbruik door Nederlanders versterken en secundair zich gaan richten op Sri Lanka⁷.

Deze FILO's vormen op operationeel niveau in de aan hun toebedeelde regio de verbindende schakel tussen de buitenlandse politieautoriteiten en de Teams Bestrijding Kinderporno en Kinderseksstoerisme in Nederland bij gezamenlijke opsporingstrajecten betreffende kinderseksstoerisme. Bij deze opsporingstrajecten vervullen de FILO's een faciliterende rol. Verder ontwikkelen de FILO's een regionale aanpak van het fenomeen

⁶ Onder het werkgebied van de FILO in Manilla valt ook Indonesië en secundair Nepal.

⁷ De FILO voor KST in Rio is net verlengd, in verband met dat – na gedegen onderzoek door deze LO – is gebleken dat er onvoldoende (potentiële) zaken zijn voor het aanhouden van een LO voor dit specifieke thema.

kindersekstoerisme, samen met de vaste Nederlandse en buitenlandse politieliaisons in de regio. Ten slotte dragen de FILO's waar mogelijk bij aan concrete projecten van Interpol en Europol, zoals het Project Green Notices, maar ook aan preventie (de uitrol en promotie van de KST-toolkit). De inzet van de LO's⁸ voor de aanpak van kindersekstoerisme geschiedt binnen het bredere beleid dat wordt gevoerd ten aanzien van de inzet van de LO's. Dit brengt mee dat een strategie ten aanzien van de inbedding van het thema binnen de staande organisatie wordt geformuleerd gedurende de periode van uitzending teneinde tijdig de beëindiging van de plaatsingstermijn van de FILO's op effectieve wijze op te vangen.

2.3 Inzet personeel grensbewaking en opsporing

De KMar richt zich bij haar grenscontrole, grensbewakings- en opsporingstaken ook op de bestrijding van kindersekstoerisme. Om dit effectiever en efficiënter te kunnen doen, wordt in 2016 door de KMar, in samenwerking met de politie en Interpol, een aantal acties uitgevoerd:

1. Een KST-briefingspakket voor grensbewakingspersoneel zal worden ontwikkeld;
2. In de opleidingen voor grensbewakingspersoneel zal aandacht worden besteed aan KST;
3. Een uniforme KST-registratie wordt in de bedrijfsprocessen en rechercheprocessensystemen ingevoerd;
4. Een inventarisatie van de mogelijkheden van een koppeling tussen grensbewakingsystemen en de Interpol database TDAWN (Travel Documents Associated With Notices; een Interpol-database waarin zowel gesignaleerde reisdocumenten als notices opgenomen zijn).

2.4 Intensivering KST-onderzoeken

De aanpak op het thema KST zal verder worden geïntensiveerd binnen het volume van het te behalen aantal van proactieve opsporingsonderzoeken zoals vastgesteld in de Veiligheidsagenda 2015 – 2018. Opsporingsonderzoeken naar KST hebben de hoogste prioriteit bij de weging en sturing die plaatsvindt op landelijk niveau. Daarnaast wordt ingezet op proactief onderzoek naar seksuele uitbuiting van kinderen in het buitenland door Nederlandse subjecten, door de koppeling van kennis en inzet vanuit financiële, internationale, digitale en zedenexpertise gecombineerd met internationale samenwerking. De structurele inzet van internationale, financiële, digitale en tactische onderzoeksexpertise is nodig om landen te ondersteunen in hun onderzoek naar Nederlandse kindermisbruikers en om zelfstandig op te kunnen sporen, ingeval Nederland de opsporing en vervolging via extraterritoriale wetgeving overneemt. De intensivering is in belangrijke mate gericht op de Filipijnen, Indonesië, Nepal, Thailand, Cambodja en Sri Lanka. De keuze van deze landen is gebaseerd op de actieve KST-aanpak van Thailand en de Filipijnen, het groeiend aantal (potentiële) opsporingsonderzoeken en de substantiële omvang van het fenomeen in de genoemde landen. Ook aan de zijde van deze landen wordt verkend hoe hun operationele opsporingscapaciteit versterkt kan worden.

2.5 Ondersteuning Zuidoost-Azië

Voor een effectieve aanpak van KST in Zuid- en Zuidoost Azië is van belang dat daar waar de ondersteuning plaatsvindt van de lokale autoriteiten, deze mede vanuit een internationale insteek wordt verzorgd. In het voorjaar van 2016 heeft Nederland een EU-conferentie KST voor politieliaisons van de lidstaten in de regio te Bangkok

⁸ Bij brief van 8 september 2015 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de hoofdpunten van het Beleidskader Liaisons en internationale plaatsingen politie en over het daaruit resulterende gezamenlijke plaatsingsplan van de nationale politie en de KMar voor de periode van 2015-2017 (Kamerstuk 29 628, nr. 561).

georganiseerd, ter versterking van de internationale samenwerking bij de (operationele) aanpak van KST in deze regio.

Uit de inmiddels opgedane ervaringen van de politie met de VGT volgt dat een zekere coördinatie van alle voorkomende ondersteuningshandelingen van groot belang is. Bij een goede coördinatie vertalen de vele internationale inspanningen zich in een effectievere en meer duurzame bestrijding van KST, ook in zaken waar Nederlandse verdachten betrokken zijn. In VGT verband zal worden verkend hoe en op welke wijze, in samenwerking met het inmiddels gekozen pilotland Filipijnen, de verdere coördinatie en samenwerking vorm en inhoud moet krijgen. Uitgangspunt bij de pilot is dat het "eigenaarschap" berust bij de Filipijnse autoriteiten maar wel met betrokkenheid/inzet van de internationale (VGT) gemeenschap. Centraal staat het ontzetten van slachtoffers uit de misbruiksituatie en het opsporen van (Nederlandse) verdachten die zich hieraan schuldig maken.

Met de pilot wordt beoogd een blauwdruk voor (internationale) coördinatie van deze (operationele) ondersteuningsactiviteit te ontwikkelen, met als uiteindelijk doel dat de bestemmingslanden in staat zullen zijn om zelfstandig kwalitatief en kwantitatief opsporingsonderzoek te doen naar betrokken (Nederlandse) verdachten.

2.6 Versterken informatie- en intelligencepositie

Voor een goede aanpak van KST-zaken blijft het nodig om te investeren in de informatie- en intelligence positie van de politie en de KMar. Hierbij wordt samengewerkt met partijen als NGO's, Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel geweld tegen kinderen (NRM), VenJ, BZ en het ministerie van Defensie.

2.6.1 Verkenning doorontwikkeling KST-internetzoektool en onderzoeksmethodes

Om meer zicht te krijgen op het fenomeen KST en de bijbehorende bestemmingslanden is een gestructureerd en doorgaand gebruik van big data, beschikbaar op het internet, nodig. De politie zal samen met partijen als Web-IQ, OM, Interpol en buitenlandse law enforcement partijen een KST-internetzoektool ontwikkelen om beter inzicht te krijgen in de – deels veranderende – locaties van KST.

Daarnaast is inzicht in wereldwijde Nederlandse reizigersstromen van belang om de inzet van de betrokken partijen voldoende toe te kunnen spitsen op KST-bestemmingslocaties die relevant zijn voor Nederland. Verkend zal worden hoe deze, grotendeels openbare, informatie beter toegankelijk kan worden gemaakt voor de KST-aanpak.

2.6.2 Eenduidige KST-registratie realiseren in politie en OM-systemen

Politie en OM spannen zich in voor het realiseren van een eenduidige registratie van KST-zaken (zowel verdenkingen als zaken waarin daadwerkelijk kindermisbruik is vastgesteld) in de politieke en justitiële systemen. Een eenduidige registratie ondersteunt de operationele werkzaamheden en zorgt ervoor dat beslissingen over ontwikkeling en beleid rondom KST-bestrijding beter genomen kunnen worden.

2.6.3 Inzet reizigersinformatie

De incheck en boardinggegevens (API/PNR-gegevens) worden door luchtvaartmaatschappijen verstrekt aan de KMar voor twee doeleinden: de verbetering van de grenscontrole (onder andere handhaving van openbare orde en veiligheid) en het tegengaan van illegale immigratie. Verder mogen personen bij wie duidelijke aanwijzingen of verwachtingen zijn dat zij een ernstig strafbaar feit beramen, plegen of zullen blijven plegen, in het Schengen Informatiesysteem (SIS) worden gesignaleerd. Het OM dient te overwegen of in een specifiek geval signalering in het SIS noodzakelijk is of dat signalering in OPS wenselijk is. Daarnaast worden in Amigo Boras voertuig- en kentekengegevens geregistreerd. De KMar verkent, in samenwerking met OM, politie en

VenJ, of en hoe deze registratiesystemen met reizigersinformatie voor rechtshandhaving kunnen worden ingezet. De bestrijding van seksueel kindermisbruik door Nederlanders in het buitenland zal onderdeel uitmaken van deze inzet.

2.6.4 Informatie-uitwisseling NGO's - politie

NGO's in bestemmingslanden werken vaak voor en met de lokale bevolking. Hierdoor kunnen ze informatie verkrijgen over (potentiële) kindermisbruikers.

In de periode 2013-2014 hebben de politie, het OM met NGO's (Ecpat, Terre des Hommes en Plan Nederland) in het kader van een pilot verkend onder welke voorwaarden NGO's en politie informatie met elkaar kunnen uitwisselen. NGO's kunnen in concrete casussen informatie verstrekken aan de politie over mogelijk verdachte personen, organisaties of verdachte situaties in bestemmingslanden ten behoeve van verder onderzoek door de politie en de lokale autoriteiten.

De komende periode vervolgen politie, het OM en het Ministerie van V&J het gesprek met de NGO's over hoe de samenwerking tussen NGO's met het OM en de politie ten behoeve van de bestrijding van KST te intensiveren. Centraal daarbij staat hoe de politie de NGO-informatie beter zou kunnen benutten, hoe NGO's hun informatie beter benutbaar kunnen maken voor de politie en wat NGO's en politie verder voor elkaar kunnen betekenen in de aanpak van KST. Op basis van de opbrengsten van de pilot en die van voornoemde brainstorm wordt een beknopt actieplan opgesteld door betrokkenen.

2.6.5 Verkennen mogelijkheden informatievoorziening fenomeen en aanpakmogelijkheden KST

Bij de politie wordt een kerngroep geformeerd die zal verkennen of, en zo ja op welke wijze structureel informatie kan worden vergaard en geanalyseerd. Medewerkers die dergelijk analyzewerk verrichten, kunnen betrokkenen adviseren over het fenomeen kindersekstoerisme, het aandeel van Nederlanders daarin en de aanpakmogelijkheden. Op basis hiervan worden kan de politiecapaciteit op operationeel niveau, tactisch en strategisch niveau gericht worden ingezet.

2.7 Slachtofferbescherming

Daders van kindersekstoerisme misbruiken kinderen die veelal zich in een kwetsbare positie bevinden. Van belang is dat minderjarige slachtoffers in het betreffende land op de juiste wijze worden ondersteund, ter voorkoming van misbruik dan wel herhaling en om blijvende schade te minimaliseren. Een voorziening waar minderjarigen op een anonieme, veilige en laagdrempelige wijze terecht kunnen voor informatie, ondersteuning of een melding kunnen doen is van groot belang. De mogelijkheid van een app voor de mobiele telefoon, specifiek voor minderjarigen, zal worden verkend in het pilotland Filipijnen. De realisatie daarvan valt of staat naar verwachting met de totstandbrenging van een goede samenwerking met lokale organisaties en/of NGO's, ten behoeve van de beschikbaarheid van nazorg en eventuele ondersteuning tijdens de rechtsgang. Dit instrument zal naar verwachting ook kunnen bijdragen aan een betere informatieverstrekking over (mogelijke) daders.

2.8 Bijdragen aan ontwikkeling International Child Exploitation Database

Interpol beheert de internationale database met kinderpornografisch materiaal (ICSE) die is ontwikkeld om lidstaten te ondersteunen bij de opsporing van verdachten en identificatie van slachtoffers. Dit voorkomt dat lidstaten dubbel werk verrichten, bijvoorbeeld door een KP-zaak te onderzoeken die al onderzocht is, en waarbij de dader en eventueel slachtoffer(s) al geïdentificeerd zijn. Ook helpt de database onderzoekers om gericht informatie met elkaar uit te wisselen waardoor zaken eerder kunnen worden

opgelost. Tot en met najaar 2018 is er een politiemedewerker van het Team Bestrijding Kinderpornografie en Kindersekstoerisme (TBKK) bij Interpol gedetacheerd.

3 Activiteiten gericht op internationale samenwerking

Een aantal specifieke onderwerpen die kansen en mogelijkheden bieden voor het aangaan dan wel versterken van internationale samenwerking voor de aanpak van kindersekstoerisme worden in dit hoofdstuk belicht.⁹ Daarbij gaat het onder meer om mogelijkheden voor nieuwe/verdiepende samenwerkingsafspraken om daders te kunnen opsporen, vervolgen, berechten en behandelen. Ook komt de aanpak van specifiek in internationale context spelende problematiek als webcamseks aan bod.

3.1 Multi- en/of bilaterale samenwerking KST

Zoals in de voorgaande paragrafen is aangegeven, vervullen politie en KMar-liaisons op het gebied van internationale samenwerking in KST-zaken een belangrijke rol. Per zaak zal veelal door tussenkomst van deze liaisons kunnen worden gezien of en op welke wijze samenwerking met lokale autoriteiten in een land kan plaatsvinden.

Wat betreft het beschikbare juridische kader om samen te werken met pleeglanden, maakt Nederland gebruik van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad. Een basis voor het doen van verzoeken om rechtshulp of uitlevering kan worden gevonden in het facultatief protocol bij het VN Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Vrijwel alle bestemmingslanden voor KST hebben momenteel het protocol bij VN verdrag inzake de Rechten van het Kind geratificeerd. Mocht er onverhoopt in een zaak geen verdrag zijn om op terug te vallen, dan biedt de Nederlandse wet in een aanzienlijk aantal gevallen toch de ruimte om samen te werken met andere landen. Een op 13 juni 2016 bij de Tweede Kamer ingediend wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de herziening van de regeling internationale samenwerking in strafzaken bij de Tweede Kamer, beoogt het verdragsvereiste voor rechtshulpverlening nagenoeg af te schaffen¹⁰. Dit is mede ingegeven door de wens om in KST-zaken gemakkelijker te kunnen samenwerken met pleeglanden voor KST.

Een eventueel bilateraal verdrag of andersoortige intensivering van de bilaterale samenwerking komt in beeld als blijkt dat het multilaterale kader niet toereikend is en uit de opgedane praktijkervaringen de noodzaak blijkt dat verdergaande, formele afspraken nodig en ook verantwoord zijn (vanuit rechtsstatelijk oogpunt). Slechts bij hoge uitzondering zal Nederland kiezen voor een bilateraal rechtshulpverdrag, nu Nederland de voorkeur geeft aan multilaterale verdragen. Een lichtere vorm is een Memorandum of Understanding (MoU), waarvoor de kosten en baten wel voldoende in beeld moeten zijn gebracht. Verdergaande afspraken, bijvoorbeeld in de vorm van een MoU, zouden betrekking kunnen hebben op samenwerking op het terrein preventie, non-operationele samenwerking en opsporing. Gedacht zou kunnen worden aan de zogenaamde 'hoog risicolanden'. Belangrijk daarbij is het dat gaat om landen waar politie – en/of KMar liaisons werken dan wel zouden kunnen werken, waar actieve contacten zijn en waar mogelijk al samenwerkingsafspraken mee zijn gemaakt. Uitgangspunt is en blijft strafvervolging in het pleegland.

In het kader van de lopende internationale, operationele samenwerking met een aantal belangrijke bestemmingslanden brengt de Nationale Politie in beeld welke eventuele obstakels een intensivering van die samenwerking in de weg staan. Op basis daarvan zullen VenJ, OM en de politie bezien welke acties hieruit voortvloeien, met in begrip van

⁹ Nederland is partij bij het tweede additionele protocol bij het VN Verdrag van de Rechten van het Kind en is gebonden aan de EU richtlijn van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie (richtlijn 2011/93/EU).

¹⁰ Kamerstuk 34 493, nr. 1.

een eventuele bijstelling van de huidige multilaterale dan wel bilaterale kaders ingeval die ontoereikend zijn.

In het kader van nieuw te ontwikkelen generiek beleid voor de internationale politesamenwerking zullen kinderporno en KST conform de Gemeenschappelijke Veiligheidsagenda 2015-2018 tezamen een van de prioritaire fenomenen vormen. Dit nieuwe beleid stelt centraal een regionale benadering met aandacht voor bronlanden van (georganiseerde) criminaliteit, waar voorheen sprake was van een landenbeleid gericht op de directe criminaliteitsrelatie met Nederland. In het kader van de ontwikkeling en implementatie van dit beleid zal de bestrijding van KST worden opgepakt in een breder strategisch internationaal plan, waar de samenwerkingsmogelijkheden met zowel bestemmingslanden als partnerlanden, aansluitend op andere internationale activiteiten van de politie, onderdeel zullen zijn. Dit betreft bijvoorbeeld structurele, operationeel georiënteerde samenwerkingsverbanden als de JIT's¹¹ (joint investigation teams) en de daarmee verband houdende capaciteitsinzet en evt. relatieopbouw, maar ook de non-operationele inzet, de inzet van liaisons en de samenwerking in EU-verband.

3.2 Deelname Virtual Global Taskforce (VGT)

Periodiek komt het VGT-netwerk bij elkaar om te wisselen over op te starten, lopende en afgeronde acties en ontwikkelingen op het gebied van bestrijding van (online en offline) seksueel kindermisbruik. Actieve deelname door de politie aan dit netwerk zorgt er voor dat Nederland op de hoogte is en blijft van ontwikkelingen in andere landen, dat zij onderdeel kan uitmaken van de internationale aanpak van het misbruik en zo ook andere landen kan helpen om hun aanpak verder te professionaliseren. In 2015 stond de aanpak van 'verspreiding van KP-materiaal via online peer-to-peer netwerken' op de agenda van het VGT-netwerk. In 2016 zal iedere lidstaat van de een aantal operationele onderzoeken verrichten die met elkaar uitgewisseld worden om leerpunten op te doen en meer inzicht te krijgen in seksueel kindermisbruik via livestreamingservices. Voor 2017 zal iedere lidstaat van de VGT een gerichte internationale aanpak van dit fenomeen definiëren.

Vanuit Colombia is in september 2015, met ondersteuning vanuit Nederland, een KST-seminar georganiseerd voor Latijns-Amerikaanse landen, in samenwerking met Ameripol en Ecuador. Niet eerder spraken Latijns-Amerikaanse landen en Ameripol met elkaar over KST en de operationele (internationale) aanpak daarvan. De deelnemende partijen concludeerden dat voor een betere aanpak van zedendelicten jegens minderjarigen in Latijns-Amerika inzet nodig is op adequate netwerken, informatie-uitwisseling, scholing en onderzoeken. Het geven van een eventueel gevolg aan deze conclusies zal in VGT-context worden gestimuleerd, met steun van Nederland.

3.3 Deelname internationale financiële netwerken en "the Lanzarote Convention"

Sommige facilitators van seksueel kindermisbruik en verspreiders van kinderpornografisch materiaal verdienen (veel) geld aan deze ernstige vorm van criminaliteit. Ook aan het beschikbaar stellen van beelden van seksueel kindermisbruik via livestreamingservices wordt veel geld verdiend. Het onderzoeken van dit soort financiële transacties is van groot belang voor een effectieve aanpak van seksueel kindermisbruik in het buitenland. Lidstaten – waaronder Nederland – bundelden de afgelopen drie jaar de krachten op dit terrein in het kader van de European Financial

¹¹ Een Joint Investigation Team (JIT) is een onderzoeksteam dat voor een specifiek doel en voor bepaalde tijd wordt opgezet, op grond van een overeenkomst tussen twee of meer EU lidstaten en/of competente autoriteiten. Niet-EU lidstaten kunnen participeren in een JIT wanneer de andere partijen daarmee instemmen. Het doel van een JIT is om specifieke zaken te onderzoeken.

Coalition (EFC), met financiering van de Europese Commissie, en daarnaast is er de Asian Pacific Financial Coalition (APFC). De mogelijkheid voor deelname van Nederland aan het APFC zal, gelet op andere activiteiten van Nederland in deze regio worden verkend.

Het EFC-netwerk bestond uit financiële partners, de internet technologie partners, sociale media, NGO's en politiediensten (waaronder de Nederlandse politie). Het project resulteerde in beleidsmaatregelen, aanbevelingen voor betrokken private partijen, een gezamenlijk ontwikkelde en geleverde training en een aantal awareness-evenementen. Inmiddels is het project opgegaan in een programma van onbepaalde duur waarin de gezamenlijke activiteiten van voornoemde partijen worden voortgezet, met als doel het misbruik van legitieme diensten voor de commerciële seksuele exploitatie van kinderen via het internet te minimaliseren. Europol's European Cybercrime Centre vervult momenteel de secretariaatsfunctie. Gestreefd wordt naar een voortdurende verrijking van de samenwerking met nieuwe partners. Op het programma van gezamenlijke activiteiten voor 2016 staat onder meer een update van strategische analyse naar het misbruik van legitieme diensten en een preventie-campagne rondom sexual extortion.

Ten slotte heeft Nederland in 2007 als een van de eerste landen het Lanzarote verdrag ondertekend en geïmplementeerd.¹² Als ratificerend lid participeert Nederland in het comité van verdragspartijen ("the Lanzarote Committee") dat toeziet op de implementatie en uitvoering van het Lanzarote verdrag en daarnaast de vinger aan de pols houdt met betrekking tot trends op het gebied van seksueel misbruik van kinderen. Het voorkomen en bestrijden van kinderseksuïerisme maakt daar onderdeel van uit. Lidstaten wisselen binnen "the Lanzarote Committee" periodiek kennis, ervaring en goede praktijkvoorbeelden uit met betrekking tot de preventie en bestrijding van seksueel misbruik van kinderen. Ook organiseert "the Lanzarote Committee" regelmatig activiteiten voor lidstaten en internationale partners, ter bevordering van een goede implementatie van het Lanzarote verdrag.

¹² Zie voor meer info over het Lanzarote-comitee en verdrag: <http://www.coe.int/en/web/children/lanzarote-committee>